

Posudek konzultanta rigorózní práce

Mgr. Ivan Pavelka: Trestněprávní odpovědnost v ochraně životního prostředí

Datum odevzdání práce: 6.června 2010.

Téma a rozsah práce:

Předložená rigorózní práce se na 200 stranách zabývá vysoce aktuální problematikou v oblasti ekologickoprávní odpovědnosti, konkrétně trestněprávní odpovědností v ochraně životního prostředí. Autor se po úvodu zabývá nejprve místem deliktní odpovědnosti v systému ekologickoprávní odpovědnosti, dále člení výklad na úpravu trestněprávní ochrany životního prostředí v rámci mezinárodního a evropského unijního práva a poté přechází k úpravě v českém právním řádu. Tuto problematiku, která tvoří jádro celé práce, postupně rozvíjí v oblasti trestní odpovědnosti fyzických osob a v kapitole 9. se soustřeďuje na perspektivy možné národní úpravy odpovědnosti právnických osob za jednání, které je u fyzických osob postihováno jako trestný čin. Před samotnými závěry se ještě věnuje vztahu mezi správněprávní a trestněprávní odpovědností, a to ve dvou rovinách, v obecné úpravě a v oblasti ochrany životního prostředí.

Aktuálnost tématu:

Téma rigorózní práce bylo autorem vybráno logicky, neboť do doby zpracování práce spadalo přijetí nového trestního zákoníku č.40/2009 Sb., který nabyl účinnosti 1. ledna 2010. Zároveň běžela lhůta pro transpozici unijní směrnice č. 2008/99/ES, o trestněprávní ochraně životního prostředí (lhůta skončí 26.prosince 2010). Kromě toho se nachází ve stadiu legislativní přípravy návrh zákona o trestněprávní odpovědnosti právnických osob. Ze všech těchto důvodů považuji téma rigorózní práce Mgr. Ivana Pavelky za vysoce aktuální. Jde zřejmě zároveň o jednu z prvních kvalifikačních prací na katedře práva životního prostředí PFUK v Praze, která se touto novou problematikou po účinnosti nového trestního zákoníku takto komplexně zabývá.

Náročnost tématu:

Téma rigorózní práce je podle mého názoru poměrně náročné, vzhledem k tomu, že se autor musel vypořádat nejen s přechodem ze staré právní úpravy na novou, neexistencí nové judikatury, ale i s právními instituty z jiných oborů, než je právo životního prostředí, mám na mysli zejména z trestního a správního práva. Náročnost spatřuji rovněž v tom, že dosud není

vyjasněna otázka zavedení trestněprávní odpovědnosti právnických osob (rovněž není pozitivní právní úprava na úrovni českého práva a odborné literatury na toto téma je rovněž zatím poskrovnu). Autor měl tedy výtečnou příležitost se ke všem těmto otázkám vyjádřit ze svého úhlu pohledu.

Hodnocení práce:

Autor postupoval poměrně logicky při stavbě textu, jelikož nejprve zasadil problematiku trestní odpovědnosti v ochraně životního prostředí do systému práva životního prostředí (v této souvislosti to však chtělo možná trochu vhodněji upravit název příslušné kapitoly) a pak se již věnoval úpravě na úrovni mezinárodního, evropského unijního a českého práva. Jádrem práce (přes polovinu stránek celého textu) tvoří kapitola osmá, věnovaná trestněprávní úpravě deliktů odpovědnosti fyzických osob na úseku ochrany životního prostředí v ČR. V této části práce text trpí poněkud popisností, a neškodil by mu trochu sevřenější tvar. Subkapitola 8.3.10., věnovaná základům trestního řízení, je sice informačně hodnotná a po právní stránce kvalitně zpracovaná, ale podle mého názoru zbytečně nevyvážená, bohužel v neprospěch ochrany životního prostředí. V kapitole 10. mi přijdou body 3. a 6. výkladově poněkud nedotažené.

V závěrech práce autor uvádí nejen shrnutí tématu, ale i četné vlastní úvahy a návrhy *de lege ferenda*. S mnohými z nich se mohu osobně ztotožnit.

Práci doplňují standardní přílohy. Práce je na solidní grafické úrovni, obsahuje vysoké množství poznámek pod čarou, použitá literatura je citována správně. Autor se seznámil s poměrně obsáhlou odbornou literaturou, a dále nastudoval i legislativní návrhy a další odborné dokumenty. V příloze č.13, statistiky stíhaných, obžalovaných a odsouzených osob za vybrané trestné činy proti životnímu prostředí, upozorňuji na chyby v názvech stádií procesu u let 2003 až 2005 (správně mělo být zřejmě „stíháno – obžalováno – odsouzeno“).

Pokud jde o celkové zhodnocení, rigorózní práce se mi jeví na dobré úrovni. Autor usiloval o komplexní přístup ke zvolené problematice, což je třeba na jednu stranu ocenit, na druhou stranu to však vede na některých místech k poněkud povrchnímu popisu. Struktura a výklad jsou logické, autor neopomenul v podstatě žádný ze zásadních aspektů dané problematiky, i když některým věnuje jen omezenou pozornost, jiným zase až příliš nadbytečnou.

Doporučení k ústní obhajobě:

Přes výše uvedené drobné výhrady doporučuji posuzovanou rigorózní práci k ústní obhajobě, neboť jde o původní dílo, které vyhovuje jak formálním, tak materiálním požadavkům, kladeným na rigorózní práce na PFUK v Praze.

Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě:

- 1) Vysvětlíte zásadu subsidiarity trestní represe na úseku ochrany životního prostředí.
- 2) Odpovídá současná podoba § 293 a 294 trestního zákoníku požadavkům práva životního prostředí? Doporučil byste případně nějaké změny?

V Praze dne 1. září 2010

JUDr. Vojtěch Stejskal, Ph.D.

konzultant rigorózní práce